نیمګړي ارمانونه

(د محمد عالم حیران د شعرونو ټولګه)

سریزه او راټولونه

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمګړي ارمانونه

(د ولسي شاعر محمد عالم حیران د شعرونو جونګ)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	نیمګړي ارمانونه
شاعر:	محمد عالم حیران
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۲)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۲)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

گڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	یادښت	۸
۳	سریزه: هرسهار...	۱۰
۴	بېلابېل شعرونه	۲۴
۵	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۷۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دویم چاپ سریزه

دا شعري ټولګه چې ستاسو په لاسو کې ده، دا د لغمان د یو متوفی شاعر، خدای بښلي محمدعالم حیران، د هغو شعرونو مجموعه ده، چې له نن څخه (۱۹) کاله وړاندې پر ۱۳۶۹ل کال، ما راټوله کړې او پر همدې کال مې په کابل کې چاپ کړې ده. د حیران دا شعرونه ما د نږدې یو کال په بهیر کې هماغه مهال له بېلابېلو لارو، چې ددې ټولګې په سریزه کې ورته اشاره شوې، راټول کړل او پر همدې (۱۳۶۹) ل کال مې د هغه وخت د حکومت د فرهنګي موسسو بېلابېلې دروازې وټکولې، چې دا شعرونه پرې چاپ کړم، خو د چاپ امکان یې برابر نه شو. هغه وخت له دولتي چاپي امکاناتو پرته نور امکانات نه وو، شخصي چاپ هم ډېر دود نه و، تر دې دمخه په ټول افغانستان کې فکر کوم د چاپ په دومره اوږده بهیر کې، یوازې دوه یا درې عنوانه پښتو کتابونه په شخصي لګښت چاپ شوي وو، نور په شخصي لګښت د چاپ کلتور بېخي دود نه و.

زه چې ددې ټولګې د چاپ په برخه کې له دې موسسو نهیلی شوم، نو د شخصي چاپ مفکورې مې په ذهن کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غځوني وکړي، هغه وخت د شخصي لګښت پیدا کول هم څه اسانه خبره نه وه، ډېر هلې ځلې مې وکړې، په دې برخه کې هم پاتې راغلم، خو په پای کې مې په خپل ټولګیوال (پښتون بهرامزي) سترګې خوږې شوې. (دا مهال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې د درېیم ټولګي محصل وم.) پښتون بهرامزی زما ټولګیوال هم و او زما نږدې ملګری هم، په درس کې په منځنۍ کته ګورۍ کې راته، خو د پښتونولۍ او ملي احساس له مخې په لومړۍ درجه اشخاصو کې و، اقتصاد یې هم ترمنځنۍ کچې لږ لوړ و. دده نیکه بهرام خان د مشروطه غوښتونکو د غورځنګ فعال غړی و، نو ځکه ده خپل تخلص د پلار پر ځای، نیکه ته منسوب کړی و، لنډه دا چې دی پر پښتو ډېر مین ځوان و، تل به یې ماته ویل: ((پښتو ته د فکري او فرهنګي کار سرته رسول ستا کار دی، خو که چېرې خبره د خرپ او ترپ، پیسو او یا هم د زور راغله، نو بیا ته موږ ورته پرېږده...)) کله چې د دې کتاب د چاپ خبره راغله، نو ما ورته وویل، چې فکري کار خو ما ترسره کړ، اوس نو راځه دا بل کار ستاسو دی، هغه وویل: ((راځه دا سې به وکړو چې پر نورو کسانو به وګرځو، که څوک پیدا نه شول، نو بیا به خپـــــل زور ووهو)). ډېره لټه مــــــو وکړه، خو څوک پیدا نه شول. په پای کې دی مجبور شو خپله هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانګه چې له کوره يې هم پته وه، راوباسي او د کتاب د چاپ غم وخوري، کله چې چاپخونې ته لاړو، په هغو پيسو هم چاپ ناشونی و. څو ورځې نور هم د پيسو په لټه کې شو، له خپل يو بل ملګري څخه مې يو مقدار پيسې د احسن پور په توګه واخيستې، نو په دې ډول د کتاب چاپ لګښت پوره شو. بيا مې له ښوونې او روزنې وزارت څخه، (په شخصي لګښت د

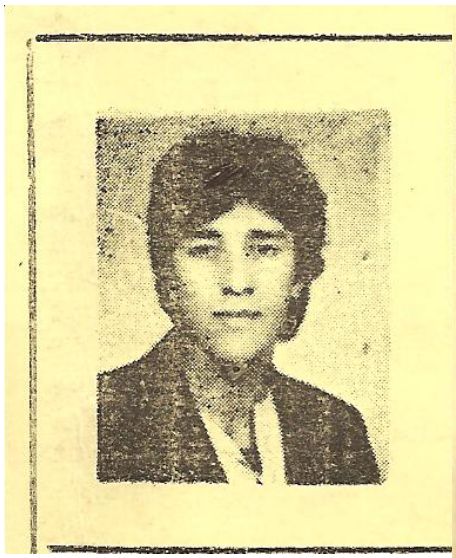

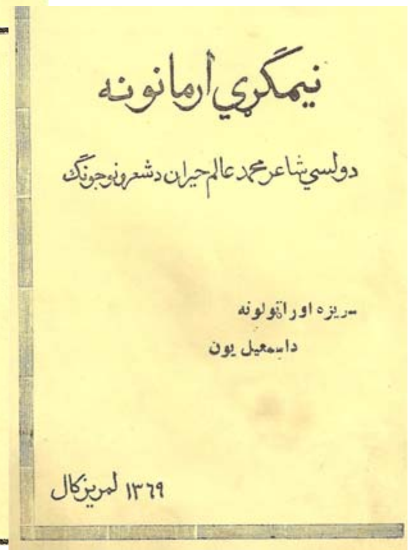

کتاب چاپ) امر واخيست، هغوی خپلې چاپخونې ته وليکل چې که چېرې دوی په خپل لګښت کتاب چاپوي، ورته چاپ يې کړئ! د پوهنې چاپخونې رئيس ښاغلی عبدالکبير کاکـــــــــــړ مې پېژندګلوی و، د لغمان و، فرهنګي سړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محاسبې رئیس یې راوغوښت او ورته یې وویل، چې مور سره مرسته وکړي او ډېره ګټه راباندې ونه کړي، د څو ورځو په بهیر کې مو په حروفچیني ډول د کتاب د چاپ کار خلاص او د یو زر ټوکو په شمېر مو کتاب چاپ کړ. د کتاب پښتۍ ساده، پر لومړي مخ د کتاب عنوان او پر څلورم مخ د ښاغلي پښتون بهرامزي عکس او له هغه څخه شوې مننه چاپ شوې وو.

د کتاب تر چاپ د مخه ما او بهرامزی صیب داسې تړون کړی و، چې کله کتاب چاپ شو، نو د خرڅلاو له لارې به یې ده ته خپلې او زموږ بل ملګري ته خپلې پیسې بېرته ورکوم او که چېرې یې پیسې زیاتې شوې، په هغو به نور کتابونه چاپوم. کله چې کتاب چاپ شو، زه او پښتون بهرامزی له خوشالۍ نه په کالیو کې نه ځاییدو. د یوې میاشتې په بهیر کې مو په زور او رضا پر لیکوالو او د شعر پر مینوالو دا اثر خرخ کړ، عاشق الله فریاد او اکبر کرګر موږ سره په دې برخه کې ډېره مرسته وکړه، دکتاب تر خرڅلاو وروسته د پښتون بهرامزي پیسې هم پوره شوې او زموږ د هغه بل ملګري پور هم خلاص شو، خو څرنګه چې ځینې کتابونه له موږ څخه په وړیا ډول تللـــــي وو، نو د بل کتاب چـــاپ ته څه تـــــرې پاتې نه شول، خو موږ ته یوه لویه لاره خلاصه شوه او هغه دا چې په شخصي لګښت کتابونه چاپولای او بېرته یې لګښت هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکښلای شو، دا یو فرهنګي انقلاب نه و، خو د یو فرهنګي انقلاب د پیلامې لپاره یې موږ ته د جرئت وزرونه جوړ کړل، بیا مو همدې لړۍ ته دوام ورکړ، هغه وخت اکثرو خلکو زموږ ددې هڅې ملاتړ وکړ، خو ځینو به اعتراض کاوه، چې ولې یې د لګښتوال عکس چاپ کړی او مننه یې ترې کړې، خو موږ به ورته ویل، دا د هغه حق دی، هغه چې د یو کتاب لپاره دومره لګښت ورکوي، نو له موږ څخه په یوه مننه، څه شی کمېږي؟ دې سره به نور خلک هم تشویق شي، چې همدې لړۍ ته دوام ورکړي. اوس چې له هغه وخته نږدې شل کاله تېرېږي او خپله زما په لاس، تر سلو عنوانو زیات هغه اثار چاپ شوي، چې لګښت یې زموږ هېوادپالو فرهنګپالو افغانانو ورکړی دی. موږ پرې زیات خوشاله شوي یو او دا کار یو فرهنګي انقلاب ګڼو. ان د دې کتاب تر چاپ نږدې شل کاله وروسته بیا هم دا اثر په شخصي لګښت چاپېږي، خو هغه خوند او مزه چې ددې کتاب پر لومړي چاپ ما څکلي، تراوسه یې زما فرهنګي مینه تازه ساتلې ده، نو ددې کتاب د بیا چاپ پر وخت لازمه ګڼم، له ټولو هغو فرهنګپالو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ددې کتاب او نورو اثارو د چاپ په برخه کې مرستندوی شوي، مننه وکړم، په تېره بیا له ښاغلي پښتون بهرامزي څخه. ښاغلی بهرامزی د تنظیمواکۍ د جګړو پر مهال د یوه خونړي تنظیم له خوا بندي شو، خو خدای خبر چې د خدای مخلوق ته د ده د کومې ښېګنې له امله روغ رمټ، له دې وژونکو وژغورل شو، زما خو زړه دا وایي چې کېدی شي، د ګڼو ښېګڼو تر څنګ يې د فرهنګي خدمت دا یوه ښېګڼه هم مخې ته ودرېدلې وي. بهرامزی اوس په ډنمارک کې ښه ژوند لري، خو څومره چې زه هغه پېژنم د حیران کتاب د چاپ خاطره به یې اوس هم په ذهن کې همداسې تانده وي.

له دې داستان څخه مې هدف دا و چې د هېواد فرهنګ ته کار کول له دغسې ستونزو، کړاوونو، دردونو، خو ډېرو خوندونو سره مل دی. که څوک د زړه له تله خپلو هېوادوالو سره مینه ولري، نو خدای(ج) یې ضرور د بري مقام ته رسوي. ما خپله فرهنګي مبارزه له همدغو حالاتو راپیل کړې، اوس د نورو لویو فرهنګي کارونو، چې ترسره کول یې زما په وس کې نه دي، خو د بریالیتوب په لټه کې یې یم او د زړه له کومې ورته کار کوم، له خپلو هېوادوالو هیله لرم، موږ ته د دعا لاسونه پورته کړي، چې خپل هېواد د پردیو له کلتوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فکـري يرغـل څخـه وژغـورو او د نړيوالـو پـه کلتـوري تصويرونو کې، موږ هم د خپل کلتور ځلانده تصوير په خپلو سترګو وګورو.

په همدې هيله
پوهندوی محمد اسمعيل يون
د ۱۳۸۷ل کال د سلواغې ۵مه
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادښت

د خوښۍ ځای دی، چې د ښوونې او روزنې مطبعه د خپلو بنسټیزو دندو، یانې د هېواد لوښو او زامنو ته د درسي کتابونو د چاپولو په څوا کې یو ځل بیا د دې بری ترلاسه کړ، چې د یو ځوان او تکړه شاعر محمد عالم حیران، د شعرونو مجموعه چاپ کړي.

محمد عالم حیران په یوې غریبې کورنۍ کې سترګې پرانیستې، خپل خوږ عمر یې خلکو ته د خدمت په لار او د خپلې مورنۍ خوږې ژبې پښتو په پاللو او روزلو کې تېر کړی دی.

د حیران د شعرونو دا مجموعه د ښاغلي محمد اسمعیل یون په زیار او هڅه راټوله او چاپ ته تیاره شوې ده. د حیران شعرونه یو خاص خوند او کیفیت لري او لکه څنګه چې له زړه نه پاڅېدلي په زړه لګې او هغه ته قوت ښې. د ښوونې او روزنې مطبعه په داسې حال کې، چې ښاغلي یون ته د هغه د کار او زیار په لار کې ستر بریالیتوبونه غواړي، خپله دنده بولي، چې د هېواد د بډای فرهنګ په ژوندي ساتلو کې د هر راز علمي، ادبي او هنري اثارو په چاپولو او خپرولو کې خپله ملي او هېوادنۍ دنده سرته ورسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درنښت
ډيپلوم انجنير عبدالکبير کاکړ
د ښوونې او روزنې د مطبعې رئيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه:

هر سهار چې د چمن کونج او کنار لټوم
زه پــه هـغو ګلځېرو کې مـخ د یار لټوم

ولسي شعر او شاعرۍ د هرې ټولنې د ادبیاتو یوه ځانګړې او غوره برخه جوړوي او د ادبیاتو د نورو برخو تر څنګ پـه ډېر ژور ډول د ټولنې د حالاتو او پېښو انځورنه کوي.

په ولسي شاعرۍ کې د ټګۍ برګۍ او تېر ویستلو نښې او نښانې نه لیدل کېږي، له یوه پاک زړه څخه راوتلې وي او د هر چا د زړونـو تـل تـه ننوزي. پـه ولسـي شعر کې د کـوم واکمـن ستاینه او د هغه د زور تر برچې لاندې د هغـه توصیف نـه لیـدل کېږي او نه دا شاعري د بازار په تله د ورځې پـه نـرخ خرڅېږي، بلکـې ولسـي شـعر او شـاعرۍ د ټـولنې تـاریخ دی، د هغــې د ماضي هنداره ده او د راتلونکي لپاره الهام.

او ښه خو لا داده چې زموږ د پښتو ژبې ولسي شاعري ډېره غنـي او پراخـه ده او زمـوږ د ټـولنې او د هغــې د روحیـاتو د پېژندنې یوه ځلېدونکې پاڼه ده. ولسي شاعري خپله پـه ولـس کـې د زېږېـدونکو شـاعرانو زېږنـده ده او د پردیـو لـه هـر ډول اغېزې څخه لرې پاتې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ليکوال وايي: ((د خلکو سندرې هغو خلکو ويلي دي چې سواد يې نه درلود. ليکل او لوستل يې په عمومي توګه نه وو زده او دا سواد نه لرل باعث شوې ده، چې عاميانه شاعران د هر ډول بهرني تاثيراتو څخه محفوظ پاتې شي. دوی کومه نمونه، نه درلوده چې د هغه څخه تقليد وکړي د شعري قواعدو کوم اقتدار نه و، چې د هغه څخه پيروي وکړي. نو دوی مجبور وو، چې د خپل شخصي ابتکار څخه کار واخلي او نوی شعر خلق او ايجاد کړي او دې مجبوريت داسې ادب راپيدا کړی دی، چې لوړ شعري ارزښت لري او په واقعي توګه د يوه ولس روح منعکسوي.[1]

يو بل پوه وايي: ((د عوامو هنر همېشه ساده وي، زيات تجمل او سينګار نه قبلوي او د ژوند له حياتي اړتياوو سره پيوستون لري.))[2]

د پښتو شاعرۍ زياته برخه د پښتو په ولسي شاعرۍ پورې تړلې ده. هغه خوند او زوړ چې زموږ په ولسي شاعرۍ کې ليدل کېږي او د خلکو زړونو ته ښه رسېږي، زموږ په معياري شاعرۍ کې چې د باسوادو يا د تحصيل لرونکو

---

[1] پوهاند دوکتور مجروح، وږمه مجله، ۱۳۵۴ل کال، ۴ګڼه، ۲۷مخ.
[2] محمد صديق روهي فولکور پېژندنه، د علومو اکاډمي، ۱۳۶۵ل کال، ۱۲۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو زېږنده ده او د هغوی له خوا رامنځته شوې، نه لیدل کېږي. اوس هم په زیاتو کورونو کې حتی د ښارونو په زیاتو کورونو کې د سیمه ییزو او محلي سندرغاړو کیسټونه اورېدل کېږي او دا ددې ښکارندویي کوي، چې زموږ ولسي شعر زموږ د خلکو پر زړونو ښه لګېږي او له هغه څخه خوند اخلي.

د پښتنو زیاتې او یاکه ووایو ټولې سیمې له ولسي شاعرانو څخه ډکې دي، خو په ځانګړي ډول د هېواد ختیزه سیمه د پښتو د ولسي شعر او هم د معیاري شعر او ادبیاتو د یوې ستري زېږندویزې سیمې حیثیت لري. دلته داسې شاعران زېږېدلي، لوی شوي او ژوند یې له لاسه ورکړی، چې کلونه کلونه به یې د شعرونو انګازې زموږ د خلکو په زړونو کې تاوېږي. د ملنګ جان، محمدنور، شیخ احمد خان، حنان او له داسې نورو نومونو سره زموږ خلک ښه بلد دي او پر زړونو یې ښه لګېږي، خو موږ دلته پر یو بل ولسي شاعر محمد عالم حیران چې ده به هم د هغو ځای نیولی وای خو ژوند ورسره یاري ونه کړه او په ډېره ځوانۍ کې یې ورژاوه او له شعرونو ډک زړه یې ګور ته کښته کړ، خبرې کوو. خو بیا هم ده د ژوند په ډېره تنګه او لنډه موده کې د خلکو په زړونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل ځان ته لاره پرانیستله او په خپلو خوږو شعرونو او اواز یې تل تر تله د خلکو په زړونو کې د اوسېدو ځای پیدا کړ. دی د لغمان ولایت د الینګار په ښکلې شاعرانه سیمې، هغه سیمه چې طبیعت یې شاعرانه دی، جوړښت یې شاعرانه دی او خلک یې شعر مزاجه دي، زېږېدلی دی، نو باید حیران ښه شعرونه ووایي او خواږه یې ووایي.

یوه لیکوال، هغه وخت چې حیران ژوندی، و د هغه په باب لیکلي: ((محمد عالم حیران د محمد سالم زوی د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ په کټهل کې پر ۱۳۳۰ل کال زېږېدلی دی. نوموړی شاعر له ډېرې غریبې کورنۍ څخه دی، کسب یې نجاري دی، سربېره پر دې چې تکړه نجار دی په زړه پورې هنرمند هم دی، ډېر کیسټونه لري. نوموړي شاعر مکتب نه دی لوستی، سواد یې له خپلو همزولو څخه زده کړی دی.

حیران د شعرونو دوه مجموعې لري، چې دده د وینا له مخې یې د شعرونو تعداد (۲۲۰۰) ټوټو ته رسېږي، اکثره شعرونه یې عشقي دي. د ښاغلي حیران ځینې شعرونه د ورځپاڼو له خوا چاپ شوي او ځینې شعرونه یې په راډیو او ټلویزیون کې د هنرمندانو له خوا ویل شوي دي)).[۱]

---

[۱] الینګاري شاعران، عزیز تحریک، ناچاپ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې حیران پنځه کلن و، نو له خپل پلار سره یې په نجارۍ کې مرسته کوله او کله چې یې د خپلو ملګرو او په مسجد کې د کتابو د لوستلو په واسطه سواد زده کړ، نو له شعر او شاعرۍ سره یې هم علاقه پیدا شوه او په لږه موده کې یې پر شعر ویلو پیل وکړ او پر **۱۳۴۵**ل کال یې خپل ځینې شعرونه محلي هنرمندانو ته ورکړل او د هغو له خوا زیات تشویق شو. حیران پر **۱۳۶۱**ل کال د کابل د تلاشۍ په کنډک کې سرتېری شو، څه موده وروسته له هغه کنډک څخه جنايي کورس ته معرفي کړای شو. پر **۱۳۶۲**ل کال له کورس څخه فارغ شو، د همدې کال د میزان په میاشت کې یې د وظیفې پر اجرا کولو پیل وکړ او د همدې کال د جدي میاشتې پر لسمه نېټه د لغمان ولایت د ((ده زیارت)) په کلي کې په یوې مخامخ جګړه کې شهید شو. روح دې ښاد وي.

له محمد عالم حیران څخه دوه زامن او دوه لورګانې پاتې دي. اوس راځو د حیران د شاعرۍ ځرنګوالي او څومره والي ته!

حیران د خپل ټول **۳۲** کلن ژوند په موده کې هر څه چې یې له لاسه کېدل ویې کړل او ښه خو لا داده، چې د ژوند سختیو او کړاوونو د شاعرۍ پر لاره بوته او په کومې بلې لارې یې د تلو تکل ونه کړ. سعدالله جان برق وايي: ((په هر چا چې غم ډېر شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دريو شيانو ته به مخه کوي. يا به لېوني کېږي، يا به شرابو ته پناه وړي او يا به شاعرۍ ته مخه کوي.)) [1]

که موږ د ژوند د سختيو پورتنيو دريو نتيجو ته وګورو، نو ښه به هغه څوک وي، چې شاعرۍ ته مخه کړي او يا شاعري ورته مخه کړي او دوه نورې خو يې انسان د ټولنيز ژوند له عادي بهير څخه باسي. خو حيران هم ښه په دې دی، چې شاعرۍ ته يې مخه کړې او په دې توګه يې د ژوند له سختيو سره د مبارزې لاره نيولې ده. حيران د خپل ځوان او لنډ عمر په موده کې وکولای شول، په خپلو ځوانو شعرونو سره د ژوند او د خپلې ټولنې مختلف اړخونه راوسپړي او د شعر او نظم په ژبه يې د موسيقۍ څپې هم له شعر سره يوځای کړي، چې وکولای شي د خپل زړه کوکې په لا ښه ډول خلکو ته ورسوي.

---

[1] لاس او ګرېوان، د عبدالرشيد رشيد خار د شعرونو جونګ، د سعدالله جان برق سريزه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېره تنکۍ ځوانۍ کې پر شعر ليکلو پيل کړی و ، کله چې د هغه شعرونه محلي سندرغاړو د موسيقۍ په څپو کې ولوستل، نو دده پېژندګلوي هم له هغو سره زياته شوه، ترڅو چې دی يې هم له خپلو شعرونو سره يوځای د موسيقۍ زړه راکښونکي سمندر ته کش کړ او دې کار خو د حيران شاعري او شهرت ته دومره ځواک ورکړ، چې نن يې موږ هم دې ته مجبور کړو ، چې قلم راواخلو او د هغه د ژوند او سندرو په باب تر وسه وسه څه وليکو. حيران د خپل ژوند تر وروستي بريده د خومره والي او څرنګوالي له پلوه د کتنې وړ شعرونه ليکلي او په دې موده کې يې په خپل اواز په سلګونو کيسټونه ثبت کړي دي. خپل شعرونه يې هم د موسيقۍ په څپو کې ويلي او د نورو هم.

د حيران ټول شعرونه د موسيقۍ په څپو برابر دي، چې دا کار زموږ د ولسي شعر يوه غوره ځانګړتيا ده او برابر خو بايد ځکه وي چې هغه په خپله يو مين هنرمند و او پر موسيقۍ پوره بلد و. اوس په لغمان ولايت کې داسې کور کوم يو که پيدا شي چې دی ټيپ غږوي او د حيران کيسټ دې ورسره نه وي، ما هم د هغه زيات شعرونه د هغه په خپل اواز او هم د نورو سندرغاړو له خولې له کيسټونو څخه د کاغذ پر مخ کښلي دي.

د حيران د شعرونو د زور څپې نه يوازې د يوې محدودې سيمې له پولو څخه رابهر شوې، بلکې زموږ د يوه معياري

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر په توګه يې په ټول هېواد کې انګازې وکړې او ډېر ځله به مو دا شعر د راډيو افغانستان له خپو څخه د مشهورو سندرغاړو له خولې اورېدلی وي، چې وايي:

هر سهار چې د چمن کونج او کنار لټوم
زه پـه هـغه ګلځـېرو کـې مـخ د يار لټوم

حيران سره له دې چې ښوونځی نه و لوستی او تحصيل يې نه و کړی او نه يې د شعر او شاعرۍ په باب کومه علمي څېړنه او پلټنه کړې وه، خو څرنګه چې د شاعرۍ زياته زېږندوينه پر فطرت ولاړه ده، ده هم له خپل فطري لياقت او ذکاوت څخه په کار اخيستلو سره داسې شعرونه وزېږول، چې مړينه به يې ډېر کلونه په بر کې ونيسي او د ځينو مړينه خو به يې تر هغه چې زموږ ولس ژوندی وي، ناشونی کار وي.

حيران د شعر په بېلابېلو فورمونو کې شعرونه کښلي، خو ده خپل زيات شعرونه همدغه د پښتو د ولسي شعر په چوکاټونو، يو شمېر يې د غزل او يو شمېر نور يې په پښتو کې باب له عربي ژبې څخه راغليو چوکاټونو کې ليکلي دي. شعري ژبه يې نرمه، ساده او روانه ده او له تجمل، پېچلتيا او تېروستنې څخه خالي ده. داسې ښکاري چې خپل ټول شعرونه يې له پاک زړه څخه راکښلي او هېڅ ډول کينې ته يې په کې ځای نه دی ورکړی، چې دا هم زموږ د ولسي شعر يوه بله غوره ځانګړنه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرنګه چې حيران پر موسيقۍ پوره بلد و ، نو شعرونه يې د موسيقۍ له څپو سره ډېر ښه ويل کېږي او په ځينو وختونو کې خو په سېلابي سيستم پسې هم دومره نه دی ګرځېدلی مقصد چې له موسيقۍ سره برابر راغلی ، په همغه يې بسنه کړې ده ، ځينې شعرونه يې که د کاغذ پر مخ همداسې وواېو نو شايد له سکتې سره به مخامخ شو ، خو که د موسيقۍ له څپو سره يې يو ځای کړو ، ډېر خوند به ورڅخه واخلو ، وګورئ دا شعر له موسيقۍ سره څومره ښه راغلی دی:

ستـرګو دې بيـا نـاغې پيـدا کړلـې غمجنـې دي
چـا نـه ګـيلـه مـنې دي د زړګـي سـره
خـاطر دې بيـا ولـې مـلال دی د زړه سـره زمـا
سـترګې دې بيـا نـاغې نـاغې شـوې نـاز پـروره زمـا
چاتـه لـه درده غـاښ چيچـی لـرې دلبـره زمـا
په مخې دې مړې اوښکې خورې سلګۍ غمجنې دې
تر پايه...

او يا هم دا شعر:

د زړګي پټ زخمونه وښيمه چاته
سل کړم د مينې سودا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محتوا له مخې د حیران په شعرونو کې ملي، وطني او د ځانګړي انساني مینې روحیه زیاته لیدل کېږي، خو په دې کې بیا انساني مینې ته ځانګړی ځای ورکړ شوی دی.

د حیران د شعرونو یوه بله غوره ځانګړنه په دې کې ده، چې دی سره له دې چې په یوې داسې شاعرانه سیمې کې زېږېدلی، چې شاوخوا یې ټوله ولسي شاعرانو نیولې وه، خو دی هېڅکله د هغو تر اغېزې لاندې نه دی راغلی. کله چې په کیسټ کې د هغه شعر د کوم هنرمند او یا په خپله د هغه له خوا ویل کېږي، سړی له ورایه پوهېږي چې دا د حیران شعر دی. حتی ډېر خلک چې سواد هم نه لري، له نورو شاعرانو څخه یې شعرونه بېلولی شي او دا ځکه چې دده په شعرونو کې یو ځانګړی درد پروت دی. که د شعر پېژندنې او اروا پوهنې له مخې د حیران پر شعرونو سوچ وکړو، نو دی له ژوند څخه ناراضه او نا امیده ښکاري. زما په فکر او ګومان دده دا نهیلي له دوو وجو کېدی شي ده ته پیښه شوې وي:

په لومړي ګام کې د ځانګړي انساني مینې له کبله چې شاید چا سره یې مینه درلودله او بیا خپلې هیلې ته نه دی رسېدلی. او په دویم ګام کې د اقتصادي ستونزو له کبله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې دی له کوچنیو بیه له سترو اقتصادي ستونزو سره مخامخ و.

خو بیا هم په شعر کې یې دومره زیاته نا امیدي نه لیدل کېږي چې سړی حکم وکړي، چې دی په مطلق ډول په نهیلۍ کې غرق دی، خو له اواز څخه یې داسې برېښي چې د ژوند شېبې پرې چندان ښې نه دي تېرې شوي. حیران د خپل عمر په ډېره لنډه موده کې په دې بریالی شو، چې ډېر شعرونه یې زموږ له معیاري شعر سره سیالي وکړای شي او که د موسیقۍ له څپو سره یې برابرښت په پام کې ونیسو، زموږ تر ډېرو معیاري شعرونو ښه برېښي، وګورئ دا غزله:

زه چې ژړېږم اشنا هم ژاړي
ټوله دنیا زما په غم ژاړي
زما د ژوند صحنه قلم لیکلې
که حیران نه ژاړي قلم ژاړي

او یا هم دا غزله:

ما ته په کعبه د چا قسم مه راکوه
مینه مې حرم دی بل حرم مه راکوه

د غه راز د حیران په شعرونو کې د ځانګړې ژمنې روحیه هم ښه ځلېږي، هغه له نن څخه لږ تر لږه پنځه لس کاله وړاندې په خپل شعر کې وچو شونډو، په اوښکو لندو سترګو، زګېرویو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سلګیو ته ځای ورکړی دی، خو زموږ ځینو ځوانو شاعرانو اوس قلم تېره کړی دی او پر دې شیانو خپل وخت تېروي.

ملګریـــه ســـتایه خـــط و خـــال ســـتایه
ښـــکلا د ښـــکلو د جمـــال ســـتایه
په اوښکو سپینې سترګې څه کړې پرېږده
د تـــورو ســـترګو نـــاز و خیـــال ســـتایه

تر پایه...

همدا ډول حیران د ټولنې د هغه وخت د روان ژوند په باب او په هغې کې د اشخاصو د چلند په باب هم په ښکلې بڼه انتقادي نظمونه لیکلي او د خلکو غوږونو ته یې رسولي او پر خلکو هم ډېر ښه لګېدلي، دا ځکه چې خلکو دا کارونه په خپلو سترګو لیدل او ورسره پوره بلد وو. سره له دې چې دده دا ډول لیکنې به پر هنري ارزښتونو ولاړې نه وي، یانې شعري ځانګړنې به په کې په پوره ډول نه وي مراعات شوې، یانې نظمونه دي، خو خلکو او ولس ته یې تر ډېرو شعرونو زیات ارزښت درلود، دا ډول نظمونه د هر شاعر په شعرونو کې موجود وي، هېڅ داسې شاعر نه شته چې د هغه ټوله شاعري دې پر هنري معیارونو ولاړه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د حیران دا نظمونه پر خلکو ښه لګېدل، وګورئ دا نظم یې:

درد مې په زړه دی ته ګولۍ راکې د سر ماما
مرض ته ګوره بیا نسخه راکړه ډاکټر ماما

او یا هم دا نظم:

د الینګار موټر کې مه ځئ غورازه ده
ترلې جنازه ده ځان ساتئ ګوره خلکو

یوه بله خبره چې د یادولو وړ ده، هغه داده چې هنرمند ته زموږ په ټولنه کې تل ترتله په ټیټه سترګه کتل شوي. حیران هم دې خبرې ته متوجه دی او وایي:

د جاهلانو خندا او رمه ځوربږم
خلک مې ولې کچه بولي
هنر زما پیشه ده

دغه راز یو بل ټکی چې د حیران په شعرونو کې د یادولو وړ دی هغه دادی، چې په شعرونو کې یې ځینې کلمې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاوروي شکل سره سمې راوړې دي، یانې څنګه چې په ورځني ژوند کې د خلکو له خوا کارول کېږي.

لکه:

درد مې په زړه دی ته ګولی ((راکی)) د سر ماما

دلته د (راکوې) فعل د (راکی) په بڼه راغلی دی.

په هر حال حیران شاعر و او ښه شاعر و او شعرونه به یې تر ډېره وخته زموږ د ولس او خلکو په زړونو کې پاتې وي. په پای کې له درنې خور ځوانې شاعرې پلوشې ساپی، ګران ورور ځوان شاعر لعل پاچا او ګران شاعر عاشق الله فریاد څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې له ما سره یې د مرحوم حیران د شعرونو په راټولولو کې مرسته وکړه او په همدې هیله چې خدای بښلي حیران ته خدای اته واړه جنتونه ورکړي او روح یې ښاد وي، خپلو خبرو ته د پای ټکی ږدم.

په درنښت

په ټوله پښتنه مینه

اسمعیل یون

۱۳۶۹ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سهر چې د چمن کونج و کنار لټوم
زه په هغه ګل څېړو کې مخ د یار لټوم

ما د مینې فیصلو کې یو اشنا غوره کړ
محبت مې د ګلرخو په دنیا غوره کړ
اوس د مینې په ساحو کې وفادار لټوم

ژوند مې مینه مرګ مې مینه سودا مینه ده
ما د زړه په سر ښکل کړی رښتیا مینه ده
اوس په مینه د خوږې مینې دلدار لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو زولنو کې زړګی ګیر دی زما
نه مې خوب شته نه خندا شته مدام ویر دی زما
ستا د تورو زلفو څوکې تار په تار لټوم

رنګ مې تور دی وچې شونډې سودايي غوندې شوم
کور او کلی رانه پاتې صحرايي غوندې شوم
زه حیران د تورو غرو څوکې ناچار لټوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

پاکه ربه نن د مینې اشنا نه شته
ځمکه نه شته اسمان نه شته دنیا نه شته

پرون جوړې منظرې وې په سرو ګلو
نن خورې ورې کېږدی، په بیدیا نه شته

په سرو ګلو به غوغا وه د بلبلو
هغه سوز و ساز بلبلې بورا نه شته

کاڼي بوټي راته لپې لپې ژاړي
وایي ښکلې نازولې لیلا نه شته

بېهوده د وفا تمه کړې حیرانه
ګلرخانو کې یو ټکی وفا نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړګــــي پـــټ زخمونـــه وښـــيمه چاتــــه
سل کړم د مينې سودا
خاونـده هېڅـوک مـې غـوږ نـه نيسـي ژړا تــه
سـل کـړم د مينــې ســودا
د بـېلتانـه پـه تـور مـاتم کې
ځان رانه ورک دی په عالم کې
څــه وکــړم لاس مــې نــه رسـېږي بلــې خوا تــه
سـل کـړم د مينــې ســودا
نور به په څه زړګی خوشال کړم
را چې پـه خپله ځان حلال کړم
څــو بـــه ســـړې ګيلـــي کـــوم اشـــنا تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـل کـړم د مینــې ســودا
په تندي تل خورم ګوزارونه
وهم د سرو وینو غـړپـونـه
عالمـه څـه بـه مــې پېښـــېږي انتهـا تــه
سـل کـړم د مینــې ســودا
وینې دې ډنډ ګرځي ګوګل کې
لـه نـاروا بـه څـه حاصـل کـې
حیرانـه څـو بـه لاس پـه نـام یـې بېوفـا تـه
سـل کـړم د مینــې ســودا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د ژوندون په سرمایو مې تالان راغی
په ګلشن زما د وصل خزان راغی

یو پرهار نه دی چې غم د تشخیص وخورم
مرګنی د یار له لوري پیکان راغی

پرورش مې د خاطر په وینو ورکه
اوس خزان مې په هغه ګلستان راغی

د زړه وینې مې شراب ورته نیولي
ښه چې بیا مې نازولی جانان راغی

که په سترګو د وفا ورته نظر کړې
په امید د وصال سوی حیران راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره داسې خوارزار شې لکه زه
په غمونو گرفتار شې لکه زه

خدای دې اور د عاشقۍ په تندي بل کړه
چې خبر د عشق په کار شې لکه زه

چې دا هومره اجتناب کړې له عاشقو
هسې گیر په گل رخسار شې لکه زه

د غمجنو غم هوس مه بوله پوه شه
له غمجنو خبردار شې لکه زه

زه حیران به نو نور څه وایم دلبره
د غمونو سزاوار شې لکه زه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ستا د غم غشی مدام د زړه په سر خورم
ناست په ویر یم مدام وینې د ځیګر خورم

دا خو ستا د زېبا حسن ګدایي ده
جاهلانو تند کونه در په در خورم

که د یار له لاسه زهر او زقوم وي
په مزه یې لکه شات او یا شکر خورم

زه حیران به عاقبت ځان پرې قربان کړم
په ډیوه د مخ څرخونه برابر خورم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طبیبه نه روغېږمه مشکل مې شو علاج
له تشې تبې نه یمه د سل مې شو علاج

بې ځایه خواري مه کړه زه په خپل مرض پوهېږم
قسم زما په رب دی نور په هېڅ شي نه روغېږم
د یار دیدن علاج دی نه چې بل مې شو علاج

دوه سترګې راښکاره کړه نور مې هېڅ په ارمان نه شته
درمان زما د رنځ دی اشنا ، بل څه درمان نه شته
بس دا تسکین د رنځ دی تل تر تل مې شو علاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نـاز پـه کرشـمو کـې دې يـو بـل عجيـب اثـر دی
ارمـان د ناچـار عمـر او تسـل مـې د ځيګـر دی
خـوږو سـترګو سـتونه مو سـېدل مـې شـو عـلاج

لاسـونه را تـر غـاړه مو سـکه خولـه پـه خنـدا ډکـه
ابتـره سـاه نيـولې وار خطـا ده ځکـه پکـه
حيرانـه پـه رښـتيا چې اوس بېلکـل مـې شـو عـلاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

کله چې د مينې ډکه ښکلې دنيا ورانه شوه
بيانو د عاشقو ژوندګي په رښتيا ګرانه شوه

زړه په يار مين شو سترګې ژاړي ګريوان څيري شو
ټوله رسوايي مې له ټوټې ټوټې ګريوانه شوه

زه ملامت نه يم ما د مينې قانون ومنه
ښه ده چې خطا او سهوه ټوله له اشنا نه شوه

زه به د غمجنې زندګۍ شکايت چاته کړم
واړه بې رحمي مې له دې بې رحمه جانانه شوه

حال زما د سوي، له دې سوو اوښکو وپوښته
دغه افسانه د تمام عمر له حيرانه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ملګريــــه ســـتايه خـــط و خـــال ســـتايه
ښـــــکلا د ښـــــکلو د جمـــــال ســـتايه

پــه اوښـکې سـپينې سـترګې څـه کـړې پربـړده
د تـــورو ســـترګو نـــاز و خيـــال ســـتايه
زمـــا پتـــري د وچـــو شـــونډو خـــوښ دي
تـــه دې پـــه ســـرو شـــونډو زلال ســـتايه
زه بـــه زګېروبـــو تـــه ســـلګۍ وهمـــه
تـــه کـــوم بـــې غمـــه زړه خوشـــال ســـتايه
زه تـــــومتي د زولنـــــو لايـــــق يـــــم
تـــه نـــن د ښـــکلو زلفـــو جـــال ســـتايه

زه بـــه تقـــدير پســـــې بيـــديا لټـــوم
د نـــاز حـــرم کـــې تـــه وصـــال ســـتايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

سپينې سپوږمۍ ځار دې شم ما سره ناکام کوه
حال مې د زړګي وايه يار ته مې سلام کوه

ناست يم يکتنها په غم، سترګې مې په اوښکو نم
ډک مې له ګيلو سره دا رنګين پيغام کوه

زړه شو په لمسون د چا، لاړه په لټون د چا
تا ته نيمه خوا درځي ګرانې لږ پرې پام کوه

لاس په نام د قت سره، ورشه محبت سره
سوال مې د وصال سره ښه په احترام کوه

وېسه د حيران پيغام، دا د مينې ډک سلام
نور نو د ښکلا صفت ګوره لاس په نام کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د نـــازولو پـــه یـــاد خیـــال و ســـودا شـــومه زه
ځیـــرې ګرېـــوان ګرځمـــه رســـوا رســـوا شـــومه زه

زمـــا د زړه پیمانـــه، لـــه غمـــو ډکـــه شـــوله
خیـال و سـودا مـې پـه، سـر نـن بـې درکـه شـوله
د هرچـــا ګوتـــه راتـــه، د تومـــت لکـــه شـــوله
لاړم د غـــرو څوکـــو تـــه ســـر پـــه صـــحرا شـــومه زه

مـــا د زړګـــي شیشـــه کـــې، اشـــنا لیـــدلی دی
د خـــوږې مینـــې پـــه راز، مـــې پېژنـــدلی دی
د خیلـــه لاســـه مـــې اور، ځانتـــه لړلـــی دی
خیـر کـه پتنـګ پـه شـانې دود پـه ښـکلا شـومه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګو کې بيا د اوښکو ، جوړې جرګې غونډې شوې
ستا د ديدن فيصلې، په کې خوږې غونډې شوې
اشنا د زړه ستنې مې، درته کږې غونډې شوې
درځم د مرګ په لاره خير که تالا شومه زه

ستا په ياری کې اشنا ، رابانديې دا راغی
د کورو کلي پوزخند ، د لېونتيا راغی
وايي حيران لېونی، هغه ده بيا راغی
خبر له ځانه نه وم انګشتنما شومه زه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

غـــم دې پـــه مـــا زور و پـــټ پـــټ مـــې ژړل
زه وم د غـــم کـــور و پـــټ پـــټ مـــې ژړل

جـــوړه قتـــل ګـــاه وه مینـــې ژړېـــدې
هـــر طـــرف غوغـــا وه ســـرې لمبـــې ختـــې
بـــل د هجـــران اور و زړونـــه داغېـــدل

خولـــه پـــه خنـــدا ډکـــه وه ښـــکلې بـــې پـــروا
ناســـته څکـــه پکـــه وه ســـپین مـــخ يـــې ښـــا
تـــور زلفـــان يـــې خـــور و ، ورو ورو رپېـــدل

خيـــال د اشـــنا يـــاد شـــو لاړم لاس پـــه نـــام
زړه پـــه ديـــدن ښـــاد شـــو ومـــې کـــه ســـلام
بخـــت د حيـــران تـــور و يـــار کلـــه کتـــل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ما چې ولیده د یار ښکلی بشر
لکه خاص چې وي په ما باندې اختر

توري زلفې یې په ناز شانه کولې
لور تر لوره کښته پورته و معطر

کرشمو کې یې یو بل عجب اثر و
زما خوار زړګی یې خوار کړ یو نظر

بې پروا مې خوا نه تېره شوه موسکۍ شوه
اور یې بل کړ د حیران د زړه په سر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

څو بــه ارمانونــه د زړه تنــګ ســاتم
نــوره بــه دې لار لکــه ملنــګ ســاتم

تا چې په سرو وینو سترګې سرې کړلې
زه بـه لیمـې سـرې پـه وینـو رنـګ سـاتم

ســترګو مــې د ســترګو لار څــارلې ده
غـوږ کـې د اشـنا د پـاولو شـرنګ سـاتم

درد د رنــدو ســترګو لــه دوا شــوله
ځکــه تــورې خــاورې د پتنــګ ســاتم

زه حیــران بــه اوس زړګــی تســل کړمــه
دا ګیلـې بـه یـار تـه پـه پالنـګ سـاتم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

په سترګو کې د مینې پټ اسرار مزه لري
نازو نه کرشمې د خپل دلدار مزه لري
بورا دی که بلبل
صفت کوي د ګل
مثال نه لري بل
خورې خورې خبرې د ربیار مزه لري
خوبان که جنګ وقار کړي
د شنو لښتو ګوزار کړي
عاشق پرې افتخار کړي
د ښکلو اخ وډب کې دندو کار مزه لري

وعده چې د وصال وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې پُرس و پال وي
غمونه ټول پایمال وي
عالمه هغه شپه د انتظار مزه لري
د مینې داسې کار وي
هر څوک چې ګرفتار وي
حیرانه خوار و زار وي
ټول ژوند د عاشقانو ناقرار مزه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

د بـــدو بـــد د ښـــو بـــه ښـــه يـــاد ېږي
وايـــه اشـــنا د تـــا بـــه څـــه يـــاد ېږي

هـر څـه بـه تېر شـي مګر هېر بـه نـه شـي
د خـــوږې ژبـــې بـــه خـــواږه يـــاد ېږي

هـــر څـــه کـــوې خـــو نـــاروا مـــه کـــوه
داســې خـو نـه چــې دا بـه نـه يـاد ېږي

ترخـه ترخـه وي تـريخ تـاريخ جـوړوي
د نـــن ترخـــه ســـبا ترخـــه يـــاد ېږي

سـترګې نـږدې کـړه د حيـران زړګـي تـه
سـتا خـوږې سـترګې يـې د زړه يـاد ېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

لېوني مينې دې هسې لېوني کړم
چې همه واړه عالم کې خندني کړم

مستې سترګې دې د سرو لبانو ست کړي
بې صبري دې سپينې خولې ته هولني کړم

چې د مخ ډيوې دې بلې په تور تم شي
هغه دم به ځان و جسم سپېلني کړم

تېر خو هېر دې په حيران د سبا پرېږده
که يو ځلې دې راياد لا پروني کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زما ژوند د یار له غم سره مزه که
لکه ګل د اوبو نم سره مزه که

د زیبا حسن کتو لایق دي نه یم
پیغمبر لوح و قلم سره مزه که

پاکه مینه د حیران پاکه اشنا ده
څکه مینه مي صنم سره مزه که.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

شـیرینه یـاره نـو پـه خولـه بـه څـو ګیلـې کومـه
پرېـږده چـې مینـه کـې سـلګۍ وړې وړې کومـه

یو خوا دې غم د تورو سترګو کړم زخمي په ځیګر
بـل دې هجـران پـه زړه را ومنـډه د ظلـم خنجـر
خلاصـه مینـې دې پـه غـم کـې کړمـه شـام و سـهر
درتـه ګیلـې بـه نـو د کـومې قبیلـې کومـه

زړه مـې مجنـون شـو رانـه غـواړي د لـیلا سـترګې
لکـه ماشـوم یـې کړلـې سـرې نـو پـه ژړا سـترګې
نـه شـته نیازبینـه کـه ړنـدې شـوې د دنیـا سـترګې
خاونـده چـا نـه بـه تپـوس اوس د لیلـې کومـه

سـوی حیـران یـم سـوی آه سـوی فریـاد کومـه
ژړا لـه غمـه سـتا د دوه سـترګو پـه یـاد کومـه
وړې سـلګۍ بـه د مجنـون او دفرهـاد کومـه
دا مـې پـه برخـه دی سـلګۍ وړې وړې کومـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړګیه تا ته لیلا بیا یاده شوه
ماته جفا د بې وفا یاده شوه

غوټې په موسکه خوله خندا کوله
بلبله ستا مې واویلا یاده شوه

شبنم له ګله بېلېده ژړل یې
ځکه مې سمدستي ژړا یاده شوه

حیرانه حال مې د پتنګ ولیده
ماته د مینې ناروا یاده شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

نیمـــه شـــپه وه دخیـــالونو ولـــولې راغلـــې
د غمونـــو ډلـــې ډلـــې قـــافلې راغلـــې

نیمـــه شـــپه وه چـــې د هجـــر لمبـــه بلـــه شـــوه
دا د غـــم لمبـــه مـــې تـــاوه لـــه ګوګلـــه شـــوه
زړه زخمي شو شنې لوخړې مې له خولې راغلې

سترګې پټې خیال کې ډوب د خپل اشنا شومه
لاس مې پاس په تندي کېښود په ژړا شومه
لـه هیبتـه مـې پـه مـخ سـرې خـولې راغلـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهـا ناسـت یمـه فریـاد د یـار پـه یـاد کـوم
سـوی سـوی اسـو ېلی سـوی فریـاد کـوم
هـرې خـوا نـه د هجـران د غـم لمبـې راغلـې

نـور څـه نـه و تـوره شـپه وه یـو حیـران غریـب
یک تنها په غم کې ډوب کم بخت پرېشان غریب
ځکـه خـولې تـه مـې نیمګـړې څـو ګیلـې راغلـې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه زړه مــې د ژونــدون هغــه نازونــه ټــول ارمــان دي
د تـــورو تـــورو ســـترګو
ارمــان مــې هــر زمــان دی ، د تــورو تــورو ستــرګو

ســوری ســوری ځیګــر دی، د مینــې انتظــار کــې
پــه زړه مــې جــوړ محشــر دی، د مینــې انتظــار کــې
یــو مینــه زمانــه ده اشــنا ډېــر دې عاشــقان دي
د تـــورو تـــورو ســـترګو
څــوک ســر وهــي ژړېــږي، اختــه پــه اند ېښنــو
څــوک زړه مښــي ځــوربږي اختــه پــه اند ېښنــو
لــه اوښــکو وینــو ډک یــې انتظــار دواړه چشــمان دي
د تـــورو تـــورو ســـترګو
نــن تېــره پــه ســبا شــوه، تــر څــو بــه لا حیــران یــې
ســبا د غــم ســودا شــوه، تــر څــو بــه لا حیــران یــې
رنــګ ژېــړ پــه یارانــه کــې وچــې شــونډې د حیــران دي
د تـــورو تـــورو ســـترګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

هسې غم کړمه د ښکلو بې اختيار
په رنړو سترګو مې ورکه کړله لار

نه پوهېږم چې دا څه رابانديې شوي
چې نه يار شم پېژندلی نه اغيار

سرې لمبې شوې رانه تاوې په کې سوځم
راته اور شو نو ښايسته ښکلی ګلزار

که د ټول جهان خوبان ټول وفادار وي
په قسمت د خوار حيران دی جفا کار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ودې ســـوم جانانـــه ســـترګو کـــې اثـــر لـــرې
زړه مـــې شـــو قلـــم قلـــم څـــه خيـــالي بشـــر لـــرې

راشـــه ســاه مـــې خېـــږي روح مـــې تاتـــه انتظـــار دی
ای د زړګـــي ســـره نـــور پـــه دې کـــې بـــې اختيـــار دی
مرمـــه بـــې لـــه تانـــه چـــا بانـــدې نظـــر لـــرې

رنځ زما مشکل شو ساه مې خېږي درد مې زور دی
ای د رنـــځ طبيبـــه ! رارســـېږه حـــال مـــې نـــور دی
ای د درد درمانـــه راشـــه کـــه خبـــر لـــرې

مينـــه دمـــين وي خـــو پالنـــه وي دنيـــا کـــې
بيـــا بـــه پـــس لـــه مرګـــه وفـــا څـــه کـــوم عقبـــا کـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلتـــه بــه شـــي ګرانـــه خيـــال کـــه د محشـــر لـــرې

زه دا ســتا حيــران يــم څــه مــې کــړې رضــا دې خپلــه
ســرو مــال مــې ســتا عشــق کــې بــا يللى لــه ازلــه
ګرانـــه مهربانـــه تـــه اختيـــار پـــه ســـر لـــرې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۞

روبیاره یار ته وایه زما سوال منې که نه؟
د مینې په دنیا کې مې وصال منې که نه؟

دوه سترګې دې کړه پورته زه خیال ستا د لیدو کړم
رښتیا وایه محبوبې دغه خیال منې که نه؟

د ګل قدر بلبل کړي د جمال به عاشقان
تعظیم د عاشقانو د جمال منې که نه؟

یو ځلې دې خوله راکړه په ډېره خوږه مینه
د مینې ارزوګانې هر مهال منې که نه؟

حیران د ارزو ګله لړ په بد حال مې خبر شه
نیمګړې التجا مې د بد حال منې که نه؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ځوک راته سلګۍ کړه ځوک مې ځای پرځای وژلي دي
ما چې په ملالو سترګو هرې خوا کتلي دي

زه چې سترګې تورې شونډې سرې اوربل شانه کړمه
تورې زلفې نورې په سپین مخ دانه دانه کړمه
ښايي چې تمام عالم به واړه دېوانه کړمه

سترګې به رندې وي په ليدو چې مبتلا نه شي
هغه زړه دې وچوي چې په يو نظر تالا نه شي
وينې به يې سپينې په هر رګ کې په جوش رانه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړونه مې د مينې په سيخ اړخ په اړخ داغلي دي

ډېر زما له غمه حال زبون ځيرې ګرېوان ژاړي
هر خواته چې ګورم لېوني خواره پرېشان ژاړي
بل مې د خولګۍ په تمه تل سوی حيران ژاړي
ډېر راته راغلي بېنوا راځني تللي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

رانه هېر کړو د بېر یادونه دا ستا یاد
چې را یاد شي بس زړګی شي په فریاد

افرین دې په دا هسې یارانه شي
زه دې غم کړم صبح و شام و ته عناد

ستا په مینه چې زه هغومره صادق یم
په جهان به نه مجنون و نه فرهاد

پس له مرګه که ښادي را شي لحد کې
څه فایده ده چې په ژوند نه شومه ښاد

نه د رب په رضا لاړه نه روغېږي
په حیران بېچاره وشو څه فساد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

پــه ښــکلو ارمــانونو بــه دا ســوی زړګــی ســوړ کــړم
وطنــه ! تــا بــه جــوړ کــړم وطنــه تــا بــه جــوړ کــړم

زمــا ښایســـته وطنــه ولا ښــه بــه دې ســینګار کــړم
دا تــورې ســپېرې دښــتې بــه دې ښــې ګــل و ګلــزار کــړم
ښایســته ښــکلي زلمیــان بــه دې راپورتــه پــه تلــوار کــړم
دا ورېي یتیمــان بــه دې هــر یــو پــه ګېــډه مــوړ کــړم

رانــده، کانــه بچــي بــه دې بینــا پــه زېربنــا کــړم
بیــرغ بــه دې راپورتــه پــه چــک چکــو پــه هــه هــا کــړم
زمــوږ ملــي نــاموس یــې ټــول بــه تــا ځنــې فــدا کــړم
قربــان بــه دې خــدمت کــې نــر او ښــځه ځــوان او زوړ کــړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهې لمر ختلی معلومداره ښکاره لار ده
تیارو د ناپوهۍ نه یو وتلي اوس سهار ده
منزل و هو روان یو خپل هدف ته مو تلوار ده
قسم دی چې بد خوا به دې په ډېر ارمان کې سوړ کړم

ستا ناوې به سینګار شي لور تر لور به خوشالي شي
حیرانه بیا به هلته ټول جهان سره سیالي شي
ازبک و هزاره افغان به کلکه ورورولي شي
هر خوا به کور په کور درځنې ورک ملي اوروړ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

٭

تـر څـو پـه خـوب ویـده دي د وطـن ښایســته زلمیـان
راپورتــه شــئ بیــدار شــئ لــږ څــه وپېژنــئ ځــان

وطـن زمـوږه کـور دی پـه خپـل کـور کـې نـا محـرم یـو
چـې نـوم د وطـن واخلـو نـو پـه دې ولـې مجـرم یـو
څــه وجــه ده ځوانــانو ســپېږ خــور دهــر ظــالم یــو
بېګــاه ســبا پــه ســر د ظالمــانو خــورو ســوکان

نه مو ښې جامې په تن کړې نه پـه نس باندې مـاړه شـو
د یــو څپــک جــوارې پــه ارمــانونو کــې زاړه شــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه هېڅکله د خان صاحب د قرض ځنې ساړه شو
تر څو به دوی خانان وي موږه وږي مزدوران

جهان کې کونج په کونج ورک شوی نوم د استعمار
اختر دی مساوات دی هر یو بوخت دی په خپل کار
تبعیض له منځه تلی د مزدور او د بادار
تراوسه زموږ غوښې خوري ناترسه باداران

په ډېره شتمنۍ کې موږ ولې خوار و زار یو
دا ځکه چې حق غواړو بس کافر شو ګنهکار یو
ملا صاحب کړو امر دوزخیان شو معلومدار یو
حیرانه وایه موږه به شو کله جنتیان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د جـــاهلانو خنـــدا اورمـــه ځـــوریږم
خلـــک مـــې ولـــې کچـــه بـــولي
هنـــر زمـــا پیشـــه دی

عقـــل، شـــعور لـــرم انســـان یـــم
ځـــواني طاقـــت لرمـــه ځـــوان یـــم
د قـــام د هیلـــو ترجمـــان یـــم
د ګـــران ولـــس پـــه خـــدمتونو نـــه شـــرمیږم
هنـــر زمـــا پیشـــه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــین پـــه خپـــل ملـــي کلچـــر یـــم
پـــه اهلیـــت کـــې ښـــه خبـــر یـــم
مســـخره نـــه یـــم بـــا هنـــر یـــم
خیر که خلک خاندي زه خو ډېر په دې نازېږم
هنــر زمــا پیشــه دی

بشـــر خـــو ټـــول مغـــه بشـــر دی
یـــو اراده یـــو یـــې مصـــدر دی
کـــه خـــوار غریـــب کـــه معتبـــر دی
پـه کـور او کلـي کـې زه ولـې بـد یـاد ېږم
هنــر زمــا پیشــه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ماتــــه پـــه کعبــه د چــا قســـم مـــه راکـــوه
مینــــه مـــې حـــرم دی بـــل حـــرم مـــه راکـــوه

مینــــه خـــو پېغـــور نـــه دی د مینـــې لېونیــــه
ماتــــه پېغورونـــــه د صـــــنم مــــه راکــــوه

خیـر دی کـه د یـار لـه غمـه مـرم حکیمـه ودې مـرم
بـــس د زړه زخمـــو تـــه مـــې ملهـــم مـــه راکـــوه

دا زه حیـران لـه غمـه لېـونی او غمجـن خـوښ یـم
غـم مـې د یـار خـوښ دی بـل یـو غـم مـه راکـوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٭

ابتـــــره راغلــــه ســـــاه نيــــولې قســـــم
بـــــې پــــروا تېـــــره شـــــوله غلــــې قســـــم

بېګـــاه مـــې خـــوا نــه بـــې پـــروا تېـــره شـــوه
غـــــره د حســـــن پــــه ښـــــکلا تېـــــره شـــــوه
لـــــه قـــاره شـــنه ښـــکلې لـــيلا تېـــره شـــوه
بيــــا کـــــوم ناترســــــه قـــــارولې قســـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه شغله وه راښکاره غوندې شوه
د عاشقانو ننداره غوندې شوه
کږه وږه شوه کناره غوندې شوه
شوخه هوسۍ چا ځغلولې قسم

په ښایسته مخ یې سره ګلان کرلي
په سپینو لېچو یې ماران روزلي
په کرشمو یې عاشقان وژلي
د زړونو ښکار ته راوتلې قسم

حیرانه خیال وکه سودا د مینې
دا کوم مثال دی په دنیا د مینې
یا حقیقت به وي لیلا د مینې
که مې په خوب چېرته لیدلې قسم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګو دې بیا ناغې پیدا کړلې غمجنې دي
چانه ګیله منې دي د زړګي سره

خاطر دې بیا ولې ملال دی د زړه سره زما
سترګې دې بیا ناغې ناغې شوې نازپروره زما
چاته له درده غابښ چیچې لري دلبره زما
په مخ دې مړې اوښکې خورې سلګۍ غمجنې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړګی دي ډک دی لـه ګیلـو پـه خولـه ویلـې نـه شـې
د اند ښښـــنو توپـــان د زړه تســـلولی نـــه شـــې
د خواشـینۍ، سـلګۍ پـه شـونډو پټـولی نـه شـې
د غـــم ســـلګۍ دې بیـــا بـــې واره لغـــوړنې دي

د بڼـو څـوکې دې ابتـرې شـوې تسـل بـه غـواړي
لـه اوښـکو ډکـې چاتـه بـرې شـوې تسـل بـه غـواړي
د حیـران خواتـه برابـرې شـوې تسـل بـه غـواړي
لـــه ګیلـــو ډکـــې کرشـــمې دې اند ښښـــمنې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ مې د هجران په لمبو سوی سوی سکور دی
دا زبېښلی رنګ مې ګوره څه له غمه تور دی

هسې نا کردې چې دې زما په ژوندون کړي دي
ستا خمارو سترګو مې د ژوند سرمايې وړي دي
ستا له ظلمه زوره مې اعضا د بدن ستړي دي
هسې دې په ما را اړولي د غم خړي دي
زه په فرياد ناست يم ستا خوښې او لړې چړي دي
دود مې له سر خېږي بل مې زړه کې دغه اور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق ویلی نه شم راسره د هجران وېره ده
تا چې په ما کړې اوس مې هغه کرده هېره ده
دا تعدا لا څه کوې چې تېره لا په تېره ده
خیر دې عاقبت وې راته دا ظلم لا چېره ده
دا څنګه یاري ده چې له میني جفا ډېره ده
ښاد په وصال نه شوم د هجران اندېښنه زور دی

زه په ژړا ناست یم ته زما په ژړا خاندې
چاته ستا له لاسه دا زخمي زړګی کړم ورانده
هسې نا کردې چې ته زما په ژوندون کاندې
خود دې زه حیران په اور ستي کړم لاندې باندې
ما په سر ګاللي ستا له خوا نه ترخې تاندې
خیر که ستا له لاسه مې خراب د زړګي کور دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زه چې ژړېږم اشنا هم ژاړي
ټوله دنیا زما په غم ژاړي

د یار له غېږې په ژړا پرېوتم
لکه په ګل کې چې شبنم ژاړي

زړګیه ویلی شه ټوټې ټوټې شه
چې نازولی په حرم ژاړي

زما د ژوند صحنه قلم لیکلې
که حیران نه ژاړي قلم ژاړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چاته ښکاره کړمه د زړه زخمونه
اشنا پرې ایښې د جفا داغونه

زما له غمه دفترونه جوړ شول
نه شته د یار د غه عمده عرضونه

یو مې له ځایه زړه په غم ستې و
سترګو پرې ښخ کړل د ښو سیخونه

زړګی مو موړ دی په نعمت د مینې
سبا بېګاه خورم د وصال غمونه

حیرانه زړه دې په جفا تسل کړه
د عاشقانو وي نصیب دردونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

هغه یار د مینې بې وفا و پر ستم و خوت
چاته فریادي شم جفا کار زما صنم وخوت

څو به ستا له لاسه نازنیني د زړه وینې خورم
ستا د بېرحمۍ څپېړې زړه باندې سنګیني خورم
دغه زما حال دی اندېښنې دا ستا د مینې خورم
وکړه یو نظر د مینې ستا په خیال مې دم وخوت

نور عالم ګل واړه زندګي لري خندا سره
دا خو بخت زما دی الوده غم و سودا سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه زما بلد شو اند ښنو ویر و ژړا سره
څه وکړمه خدایه په نصیب مې د یار غم وخوت

چاته ستا له لاسه دا زخمي زړګی ښکاره کړمه
څوک به مې عرض واخلي که ګرېوان پاره پاره کړمه
ستا د ظلم و زوره به نګاره څه چاره کړمه
بس کړه ظلم پرېږده له زخمي زړګي مې نم وخوت

زه حیران مجبور شوم فریادي درته راغلی یم
اور مې په سر بل دی لکه شمع سوزېدلی یم
مرمه نه روغېږم له ډېر درده کړېدلی یم
ولې دې غماز په درکې مانه مقدم وخوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد مې په زړه دی ته ګولۍ راکی د سر ماما
مرض مې ګوره بیا نسخه راکړه ډاکټر ماما

وایم د غاښ معمولي درد لرم نسخه که راکړې
ته د اتو کالو لیکې راته بستر ماما
معاینه خانه کې کښته پورته ګورم هېڅ نه شته
خالي خلتې دي د سپرمو زوړ نیشتر ماما
همدغه وینې مې رګو کې وې چې توی دې کړلې
دا پېچکاري وه که د زوړ غویي وه ښکر ماما
پیسه دار درولې غریب په ټیل وهلو باسې
بیدار ولاړ دی دروازه کې کمبوډر ماما

حیران به څو درته په شعر ستایي د زړه دردونه
خدای دې غریب له زړه نه خپله که خبر ماما.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه به ژوندی یم نه به ښکلې لیلا بیا وینم
نه به یې سپینه خولګۍ د که په خندا وینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه نازونه کوي
نه به په تورو سترګو پټ اشارتونه کوي
نه به یې سرې شونډې نازک ستونه کوي
نه به د بلې معشوقې داسې وفا وینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه خیالونه کړمه
نه به یې تورې زلفې بیا د ناز تالونه کړمه
نه به یې بیا له سپینې غاړې تاو لاسونه کړمه
نه به په خوب کې چېرې هغه تماشا وینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه اشنا راشي
نه به مې بیا غېږې ته مسته په خندا راشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــه بــه پــه مخــه نــازولي لــيلا بيــا راشــي
نه به د مينې ډکې سترګې په موسکا ووينم

نه به ژوندی يم نه به بيا زلفې تاوداري کړي
نه به په سپين جمال خالونه لارې کړي
نه به حيران ته راښکاره سترګې خمارې کړي
پيدا به نه شي که څلور کونجه دنيا ووينم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زیږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته دپښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکې دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې ببړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د ببړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو.استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده د روسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرګندیبان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه دې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، او ډل شوي او دا دی ستاسو مخې ته اینښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې،سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځوني:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلۍ   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه   د حیران شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد   د سیمینار د لیکنو ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات   د استاد الفت نثرونه   دریم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري   د اسحق ننګیال شعري منتخبات   دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستارتره کي اثر   دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر   دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر   دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر   د اماراتو یونلیک   دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی   د اروپا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷
- د پنټاګون ترخنډو   د امریکا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه   دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری   دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود   دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه   دویم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په ورېمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد يون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زيار کې ورته د نور زغم او وسېلې هيله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

nimgəṛi armanuna

(Uncompleted desires)

Hairan's poems collection

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-01-3
9 789936 500013 >

د خپرونو لړ: (۲)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library